

Expositie. Museum Dr. Guislain illustreert de angstcultuur waarin wij leven

► Benjamin Moravec, naamloos werk, 2012, houtskool, verf en waskrijt op papier.
© COURTESYDEWEER GALLERY & THE ARTIST.

Wees niet bang, 't is maar kunst

De controlemaatschappij, het verkeer of enge geslachtsziektes? Iedereen is wel ergens bang voor. Maar leven we vandaag echt in een angstcultuur en was het vroeger anders? Via kunst onderzoekt Museum Dr. Guislain waarvan we het benauwd krijgen.

LOTTE BECKERS

Herinnert u zich nog Luc Beaucourt, de speeddarts die in de strijd tegen roekeloos rijgedrag scholen afdweilde met foto's van autowrakken en gruwelijk gehavende lichamen? Het expliciete beeldarchief van Beaucourt fascineert kunstenaar Tim Bruggeman mateloos, en hij onderzoekt de manier waarop de inmiddels gepensioneerd arts een visueel verhaal gebruikte om jonge mensen af te schrikken.

De harde naakte werkelijkheid heet zijn project, maar vreemd genoeg zijn het niet de bloedspatten die ons ongemakkelijk maken. Wel de foto van een club of een of ander feest.

Jonge lijen dicht op elkaar geplakt, in warm, rood licht. De vreugde voor het onheil op een donkere autoweg. Er hangt een dreiging over dit zorgeloze plaatje, en we denken onwillekeurig aan de Duitse Love Parade in 2010, toen ruim twintig feestvierders een vreselijke dood stierven in de mensenmassa. Of hoe de waarschuwing voor het woeste verkeer plots een andere angst blootlegt.

Twee luiken

Dat we in angstige tijden leven, is ook het Museum Dr. Guislain niet ontgaan. "We zijn bang voor terreur, we zijn bang voor wat Donald Trump kan aanrichten", vertelt artistiek directeur Patrick Allegaert. "Veel mensen maken zich zorgen, en volgens de gespecialiseerde psychiater Damiaan Denys leven we in

een angstcultuur." Het museum wilde alleen niet dat fenomeen artistiek belichten, maar blikt ook terug en legt zoals steeds ook een bruggetje naar de psychiatrie.

Angst is daarom een expo met twee luiken: hedendaagse kunstenaars die met die emotie werken versus een wandeling door de negentiende eeuw. "Dat was een tijd met een grote fascinatie voor horror en gruwel", zegt Allegaert. De gothic novels floreerden, en donkere, romantische verhalen over krachten die de mens te boven gingen, zoals die van Edgar Allan Poe.

Het was ook een periode waarin de psychiatrie ontstond. "Maar het begrip angst komt relatief laat. Lange tijd werd het gezien als een

symptoom van andere psychische ziektes, en pas in de jaren 60 werd de angststoornis als een aparte aandoening gezien", weet Allegaert.

Het is moeilijk om nog iets nieuws te vertellen over het fenomeen angst, en dat blijkt ook op deze tentoonstelling: natuurlijk is angst des mensen. En het is evident dat het voorwerp van onze vrees verandert naarmate de maatschappij evolueert. Het is evenmin een grote verrassing dat er ook veel plezier schuilt in spanning en onrust, waarom zouden we anders zo graag griezelverhalen lezen en naar horrorfilms kijken?

Tegelijk werpt *Angst* ook interessante vragen op, belicht het opmerkelijke veranderingen en confronteert ze de toeschouwer even met zijn of haar eigen angsten: bij welk kunstwerk blijven we nogal stoïcijns, en waarvan krijgen we het, soms onverwacht, Spaans benauwd?

Van doemberichten over hel en verdoemenis blijken we toch veelal verlost en het is lekker gruwelen met de wassen beelden die vroeger op kermissen werden ingezet om mensen te waarschuwen voor de gevolgen van drank,

seks en een liederlijk leven. Beaucourt avant la lettre zeg maar, en de wassen vagina waaruit een of andere naargeestige tumor lijkt uit te groeien, doet inderdaad nadenken over verantwoord condoomgebruik. Maar het is ook opmerkelijk om te zien hoe Sinterklaas destijds een kwade man was met gesel die stoute kinderen afranselde.

Voor de ander

In het hedendaagse luik bezweert de jonge Poolse Marta Zgierska haar eigen angsten en trauma's en speelt Dries Depoorter met implicaties van de controlemaatschappij via een programma dat live een Amerikaans

kruispunt streamt (*Jaywalking*). Wie iemand door het rood ziet wandelen, kan dat via een druk op een rode knop melden aan het dichtstbijzijnde politiekantoor.

De installaties van Susanne Kutter zijn kleine woonkamers, veilige havens die op een of andere manier erg gevaarlijk worden (*Trilogy of Illusion*) en hier is zelfs werk van Tracey Moffatt, dat pas nog op de Biënnale van Venetië te zien was: met *Vigil* toont ze verschrikte Hollywood-sterren als Elizabeth Taylor en Julie

Christie die met afgrizen naar iets in de verte staren. Een boot vol vluchtelingen, zo blijkt al gauw. Allegaert: "Experts zeggen dat we vandaag vooral bang zijn voor de ander."

Nog een beeld dat blijft hangen: Emmanuel Van der Auwera die zijn eigen hersenen liet scannen en de delen die bij een bepaalde emotie oplichten in 3D toont. Gek hoe het hersengebied dat over angst gaat zoveel groter is dan dat voor vreugde.

Angst, tot 27/5 in Museum Dr. Guislain, Gent. museumdrguislain.be

► Tatjana Gerhard, naamloos werk, 2015, olie op doek. © COURTESYDEWEER GALLERY & THE ARTIST.